

Nefndasvið Alþingis
Atvinnuveganefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 5. maí 2015

Efni: Umsögn um frumvarp um breytingu á lögum um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald, nr. 85/2007, með síðari breytingum (heimagisting og flokkar veitingastaða). Þingskjal 1178 – 704. mál.

Vísað er í erindi nefndarsviðs Alþingis, sem barst með tölvupósti þann 20. apríl, sl. þar sem óskað var umsagnar Ferðamálastofu um frumvarp til breytinga á lögum nr. 85/2007 um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald. Ferðamálastofa þakkar veittan frest á skilum.

Eftirfarandi eru annars vegar almennar athugasemdir og hins vegar athugasemdir við einstök ákvæði frumvarpsins. Fulltrúi stofnunarinnar hefur átt sæti í endurskoðunarnefnd laganna og hafa eftirfarandi athugasemdir stofnunarinnar komið áður fram við vinnslu frumvarpsins.

Tilgangur frumvarpsins er m.a. að stíga skref til einföldunar leyfisveitingaferilsins. Ferðamálastofa telur að hægt sé að einfalda ferlið enn frekar en nú er og vísar til tillagna starfshóps um einföldun regluverks í ferðaþjónustu frá maí 2014.

Almennar athugasemdir Ferðamálastofu.

Ferðamálastofa fagnar framkomnum breytingum varðandi heimagistingu, en þó eru enn atriði sem þarfnast frekari skoðunar sem og endurskoðun annarra ákvæða laganna. Því er fagnað að áfram verði unnið endurskoðun laganna. Mikilvægt er að koma böndum á heimagistingu og eru framkomnar breytingar viðleitni til þess.

Gisti- og veitingastaðir eru órjúfanlegir þættir ferðaþjónustunnar og telur Ferðamálastofa mikilvægt að málefni þeirra, leyfisveitingar, eftirlit, viðurlög o.s.frv. þurfi að tengjast atvinnugreininni og stjórnarsýslu ferðaþjónustunnar beint. Eins og staðan er í dag heyrna málefni veitinga- og gististaða undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið en leyfisveitingin er í höndum sýslumanna, sem heyrna undir innanríkisráðuneytið.

Ferðamálastofa telur að fagleg ábyrgð á framkvæmdinni ætti að heyrna undir stofnunina sem fagstofnun ferðamála, annað hvort beint með því að leyfisveitingar, eftirlit og viðurlög færast til stofnunarinnar eða með því að ábyrgð framkvæmdarinnar verði hjá Ferðamálastofu sem útvistar framkvæmdinni til sýslumannsembættanna. Ferðamálastofa myndi þá gæta samræmingar, eftirlits o.s.frv. milli allra embætta og gæta þar með að því að framkvæmdin yrði alls staðar sambærileg. Ferðamálastofu hafa borist ábendingar um að framkvæmdin sé mismunandi eftir embættum og milli landsbyggðar og höfuðborgar. Eins hafa Ferðamálastofu borist fyrirspurnir frá erlendum ferðamönnum (eftir fréttáflutning um fjölda leyfislausu gististaða) um hvort óhætt sé að panta gistingu í íbúðum eða í heimagistingu vegna ótta við að

viðkomandi gististöðum verið lokað sökum leyfisleysis þegar kemur að heimsókn til Íslands. Einnig berast Ferðamálastofu þó nokkrar kvartanir um starfsemi gististaða árlega.

Samræmd framkvæmd málefna gisti- og veitingastaða gefur einnig færi á að veita leyfishöfum aðgang að auðkenni Ferðamálastofu sambærilegu því sem þeim sem bjóða upp á ferðatengda afþreyingarþjónustu er skylt að nota. Þar með gætu ferðamenn, sérstaklega erlendir ferðamenn, treyst því að viðkomandi söluaðili gistingar uppfylli lögbundin skilyrði til rekstrar.

Mikilvægt er að eftirlit með leyfislausum gisti- og veitingastöðum sé virkt. Ákall ferðaðjónustunnar er að auka þurfi verulega eftirlit með leyfislausum aðilum. Reynslan hefur sýnt að sýslumannsembættin hafa ekki öll og munu ekki hafa tæk á að sinna sjálfstæðu eftirliti með leyfislausum aðilum sem skyldi sökum mannaflaskorts. Ferðamálastofa hefur eftirlit með leyfislausum ferðaskipuleggjendum og ferðaskrifstofum skv. lögum um skipan ferðamála. Samlegðaráhrifa mun gæta ef ábyrgðin á framkvæmd leyfisveitinga gisti- og veitingastaða færist til Ferðamálastofu. Eins væri hægt að tengja eftirlitið við eftirlit Vakans, gæða- og umhverfiskerfis ferðaðjónustunnar. Tenging við Vakann gæti einnig leitt til frekari þátttöku í gæðakerfinu en markmið Vakans er að auka fagmennsku og efla gæði, öryggi og umhverfisvitund í íslenskri ferðaðjónustu. Vakinn býður upp á stjórnuflokkun gististaða og má fullyrða að stjórnuflokkunin hefur orðið gistíþjónustu á Íslandi til verulegs framdráttar.

Eins og staðan er í dag eru lítil tengsl við atvinnugreinina og jafnvel er erfitt að fá upplýsingar um útgefn leyfi. Upplýsingar um heildarfjölda liggja t.d. ekki fyrir né sundurgreining á því hvers konar leyfi eru gefin út. Mikilvægt er að tölfraeðiupplýsingar séu til staðar til að hægt sé að fá raunverulega yfirsýn yfir málaflokkinn.

Aths. við einstök ákvæði frumvarpsins

c. liður 5. gr. frv. um öryggisáætlanir

Ferðamálastofa fagnar ákvæði frumvarpsins um öryggisáætlanir. Mikilvægt er að öryggismál ferðaðjónustufyrirtækja séu í lagi. Skorti á öryggi og gæði er hætta á að íslensk ferðaðjónusta standist ekki samanburð í harðri samkeppni við önnur lönd.

Ferðamálastofa telur rétt að bæta nýjum málslið við c. lið 4. gr. frv. frekar en að setja nýja grein um skyldur leyfishafa.

Tillaga til breytinga: Við c. lið 4. gr. frv. bætist nýr málsliður svohljóðandi: „Gerð hennar og framkvæmd er á ábyrgð leyfishafa og skal hún vera aðgengileg starfsmönnum leyfishafa sem, leyfisveitanda og öðrum eftirlitsaðilum. Endurskoða skal öryggisáætlun þegar breytingar verða á forsendum hennar.

6. gr. frv. um skrá sbr. 20. gr. laganna

Um miðlægan grunn. Ekki er tekið á því hvar hann á að vera og hver beri ábyrgð á honum. Eins og framkvæmdin hefur verið, var miðlæga kerfið hjá lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Þess ber að geta að allir gisti- og veitingaaðilar geta óskað skráningar í gagnagrunni Ferðamálastofu, sem er hinn opinberi vefur ferðaðjónustunnar, gegn því að leggja fram staðfestingu á útgefnu leyfi. Til einföldunar og hagræðingar væri hægt að notast við gagnagrunn Ferðamálastofu og þar með færu öll útgefn leyfi beint í gagnagrunninn en margir leyfishafar gististaða telja að þeir fari sjálfkrafa í gagnagrunninn og vita ekki að þeir

þurfa að óska skráningarinnar. Vefurinn er mikið notaður af erlendum ferðamönnum í leit að gistingu og því mikill ávinningur fyrir gististaði að vera í gagnagrunninum.

7. gr. frv. um viðurlög

Mikilvægt er að viðurlög við brotum séu virk og hafi áhrif. Ákvæðið er samhljóða viðurlagaákvæði laganna um skipan ferðamála, 26. gr. Kæra til lögreglu er seinvirkt úrræði. Reynsla Ferðamálastofu er sú að viðurlagaákvæðið er of veikt og framkvæmdin tekur of langan tíma. Kæra þarf leyfislausan aðila til lögreglu og getur hvert mál eitt til tvö ár, sem er of langur tími. Á meðan er málið á forræði lögreglunnar og leyfisveitandi getur lítið gert á meðan hinn leyfislausni getur haldið áfram sínum rekstri því lítt stoðar að kæra hann aftur. Ferðamálastofa telur mun áhrifaríkara að leyfisveitanda verði veitt heimild til að leggja á stjórnvaldssektir sem hægt er að leggja á strax að undangenginni stjórnsýslulegri meðferð mála.

Fulltrúar Ferðamálastofu eru reiðubúnir að koma á fund atvinnuveganefndar Alþingis til að fylgja umsögn sinni eftir og svara þeim spurningum sem kunna að vakna.

F.h. Ferðamálastofu

Ólöf Yrri Atladóttir, ferðamálastjóri